

Studie av studiemiljøet: Selvkritisk om tro og fag

- Pluss for godt forberedt undervisning som er yrkesrelevant og bidrar til høy etisk bevissthet.
- På minussiden: Svak integrering av tro og fag, for lite hjelp til åndelig utvikling.

Det er blant resultatene etter at Diakonhjemmets høskolesenter i 1995 satte skolens egen forskningsavdeling til å kartlegge og analysere sider ved studiemiljøet. Bakgrunnen til den selvkritiske operasjonen var blant annet utilfredshet blant lærere og studenter over sviktende studentengasjement, eksempelvis overfor religiøse og sosiale aktiviteter utenfor undervisningstiden.

I desember 1996 forelå resultatene, publisert i rapporten «Studenter og studiemiljø ved Diakonhjemmets høskolesenter». Den er skrevet av prosjektmedarbeider Per Gunnar Disch og forskningsleder Einar Vetvik, på oppdrag fra

rektormøtet og studentrådet ved skolen. Studien tar for seg en rekke forhold som kvalitet på undervisningen, trekk ved det religiøse og sosiale miljøet, tilfredshet med skoleadministrasjonen og mulighetene for personlig utvikling i studiet. 240 av tilsammen 425 studenter ved sosionom-, sykepleier- og diakoniutdanningene besvarte skjemaene. At svarprosenten ikke kom høyere enn 56, tilskriver Vetvik og Disch delvis at purrerundene kom i eksamens-tiden, dels det labre studentengasjementet som dannet bakgrunn for undersøkelsen.

FLERTALLET FORNØYD

Samlet sett sier 62 prosent av studentene som svarte på spørreskjemaet seg fornøyd eller meget godt fornøyd med studiemiljøet. 28 prosent er verken fornøyd eller misfornøyd, mens 10 prosent sier de er «misfornøyd med studiemiljøet». Flest fornøyde studenter har det minste studiemiljøet: Den teologiske høskolen, med 73 prosent som sier seg «fornøyd» eller «meget fornøyd». Her oppnår sykepleiehøskolen 60 prosent, og sosialhøskolen 61 prosent.

«Privatisert tro : Faglig uholdbart»

Vi merker oss ikke minst to ting: At vi i stor grad har med deltidsstudenter å gjøre. At vi ikke helt svarer til studentenes forventning om hvordan en kristen høyskole skal være.

Det sier høskolerektor Kjell Nordstokke i en kommentar til Steg.

Han sier seg overrasket over at en så stor andel av studentflokkene har det som en «deltidsjobb».

– Dette var nytt for oss – og må få konsekvenser for måten vi arbeider på, sier Nordstokke.

Studentene etterlyser, ikke minst, en sterkere integrering av et kristent innhold i undervis-

Kjell Nordstokke

ningen, sier Nordstokke. – Dette er vi bevisste på, og vil arbeide videre med. I våre faglige miljøer kan det være et etterslep av 70-tallets tendens til å privatisere det religiøse, enslags bluferdighet mot å arbeide seriøst med fenomenet kristen tro. Denne holdninger holder ikke mål.

– Bare et fåtall sier de får hjelp til sin åndelige utvikling ved Diakonhjemmet?

– Det er forsåvidt et kjent fenomen fra teologiske institusjoner generelt. Et faglig arbeid kan bidra til å problematisere troen.

– Hva vil bli gjort for å bøte på situasjonen?

– Dette er en utfordring til å utvikle en relevant spiritualitet, og til å fjerne en uønsket privatisering av troen i undervisningssituasjonen. Vi trenger dessuten mer av riter og symboler som bekrefter det faglige arbeidet på dette området, sier Nordstokke.

FOTO: VEGAR VALDE

Godt forberedt undervisning, men lite hjelp til ånd Diakonhjemmet uttrykker i en undersøkelse om st

Svarfordelingen viser at Høskolesenteret blant annet scorer høyt når det gjelder opplevelsen av at lærerne er godt kvalifiserte (84 prosent) og jevnt over møter velforberedt til undervisningen (81 prosent).

Bare ni prosent opplever at lærerne stiller for store krav til studentene om engasjement og deltakelse i undervisningen, 37 prosent sier at det stilles for små krav på dette området.

TROEN DÅRLIG INTEGRERT

Oppslutningen er imidlertid laber når studentene spørres om studiet har gitt dem en forståelse av hvordan kristentroen skal integreres i faget. Samlet sett sier 43 prosent seg helt eller delvis enig i at skolen gir dem denne forståelsen. Ved sosialhøskolen (DIASOS) er bare 26 prosent helt eller delvis enig i dette, ved sykepleiehøskolen (DIASYK) er det 45 prosent, mens bildet er et annet ved den teologiske høskolen (DIATHES), der 88 prosent sier seg helt eller delvis enig. «Samtaler og grupper med medstudenter» fikk størst oppslutning (40 prosent) da studentene ble bedt om å krysse av for ulike sider ved studiet som har bidratt til forståelsen av hvordan tro og fag skal integreres. Dernest rangeres arbeidet i kollokviegrupper (21 prosent), så den lærerstyrte undervisningen (19 prosent).

44 prosent svarer at de er helt eller delvis enig i at det religiøse/åndelige miljøet ved høskolesenteret er åpent og aksepterende, mens 39 prosent er usikre. «Det er grunn til å merke seg at usikkerheten om åpenheten er stor ved alle høskolenes», heter det i rapporten.

Løfter frem de dobbelt hjemløse

Hvorfor havner så mange av de sinnslidende i Oslo på gata? Noen av Norges tøffeste skjebner fokuseres i et nybrottsprosjekt Sosialhøgskolen har fått forskningsmidler til.

Blant de rundt 1 100 registrerte bostedsløse i Oslo i 1995 var det 42 prosent som ifølge en undersøkelse gjort av Aud Blinge i Oslo kommune har til dels alvorlige psykiske lidelser.

En del er tidligere langtidspasienter ved tunge institusjoner som Gaustad og Dikemark, pasienter som ble flyttet ut i et famlende og bare halvtablert kommunalt hjelpeapparat. Mange har dratt gjennom sikkerhetsnettene og er uten fast adresse.

DOBBELT UTESTENGT

– Her er det grunn til å hente frem betegnelser som «de fattigste blant de fattige» i vårt samfunn. De er utestengt på så mange måter, både fra det elementære – å ha et fast sted å bo, en jobb – til det å miste nesten all sosial kontakt, alt naboskap, sier høgskolelektor Elisabeth Brodtkorb (29), prosjektansvarlig ved Diakonhjemmet til Steg.

Sosialhøgskolen har fått 600 000 kroner fra Norges forskningsråd til prosjektet, som dekker et så godt som blankt felt på forskningskartet i Norge. Det vil gå over to år og involvere mange av studentene, særlig i tredje studieår, i innsamling og bearbeiding av data. Tanken er å undersøke hvilke prosesser som gjør at pasienter som nylig er utskrevet fra psykiatriske institusjoner mister sitt faste husvære, og ofte forblir husløse.

– Prosjektet er viktig for Sosialhøgskolen – på flere måter. Studenter og lærer kan samle seg om et større løft, til forskjell fra de mer etablerte praksis- og prosjektordningene der vi er spredt. Som sosialhøgskole og som diakonal institusjon trenger vi denne direkte kontakten med de svakest, og jeg opplever det som veldig meningsfullt å kunne bidra til å gi dem en stemme, gjøre deres situasjon mer synlig og tydelig.

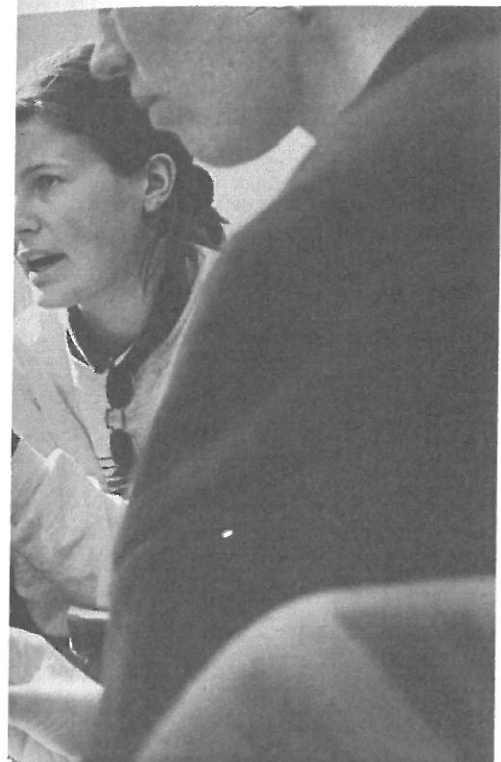
Gjennom intervjuer, panelundersøkelser og bydelsundersøkelser skal vilkårene for psykisk

syke uten bosted kartlegges grundig i fire innbyrdes ulike bydeler.

«UHOLDBART»

Helsebyråd Anne Herseth i Oslo opplyste i februar overfor Diagnosen, internavisen ved Diakonhjemmets sykehus, at mellom 200 og 300 personer med klare psykiatriske diagnoser er henvist til å leve på stadig flyttefot mellom hospitsrommene. «Dette er uholdbart», sa Herseth, og vekta at tiltak overfor denne gruppen er sårt tiltrengt.

Undersøkelsen Sosialhøgskolen har ansvar for inngår i et større prosjekt der også Østlandsforskning/Høgskolen i Lillehammer og Norges byggforskningsinstitutt deltar, under samleoverskriften «Marginalisering og bostedsløshet». Tilsammen utgjør prosjektet en bred studie av temaet bostedsløshet, som omfatter alt fra herbergister og uteliggere, via den spesielle situasjonen for de husløse i mindre kommuner til de psykisk syke i storbyen.

Blant synspunktene studentene ved

Bare 20 prosent av studentene sier seg helt eller delvis enig i at de gjennom studiet har fått hjelp til sin åndelige og religiøse utvikling. 32 prosent er usikre, og 48 prosent er helt uenig i påstanden. Generelt sett scorer skolene lavere på dette området enn det man har som mål ut fra vedtekter og arbeidsprogram, påpekes det i rapporten.

Det hører ifølge rapporten med til bildet at mange av studentene som svarer at de ikke deltar i religiøs aktivitet ved skolen, deltar i slik aktivitet andre steder.

FÅ I STUDENTPOLITIKKEN

Ellers viser rapporten at tre firedeler av studentene ikke deltar i studentpolitiske aktiviteter. Mindre enn ti prosent ønsker mer av slik aktivitet i fremtiden. «Med den uttrykte vilje fra skolens side til å gi studentene ansvar i styringsstrukturen, er dette et problem», heter det i analysedelen av Vetviks og Dischs rapport.

– Undersøkelsen, heter det videre, – bekrefter det vi visste fra før: at den gamle bastion for «den mannlige diakoni» er preget av en massiv kvinneovervekt (81 prosent) ved alle skolene. Vi står her overfor et helt generelt fenomen, nemlig feminisering av både kirken og helse- og sosialsektoren, påpeker de to forskerne.

Undersøkelsen viser også at skolen er befolket av «deltidsstudenter»: 88 prosent oppgir at de bruker mindre tid på studiene i løpet av en uke enn en normalarbeidsuke i yrkeslivet, 37,5 timer. 46 prosent brukte mindre enn 16 timer pr. uke på studiene.

Av Asle Finnseth

Sosialhøgskolen – med Elisabeth Brodtkorb som prosjektleder – har fått forskningsmidler til å belyse situasjonen til Norges fattigste fattige: de husløse, psykisk syke.

I prosjektskissen medgis det raskt at det er umulig å gi noen «universell definisjon av bostedsløshet». I stedet har man valgt å ta utgangspunkt i en skala med i alt ti ulike kategorier, fra dem som disponerer egen eid bolig, via de som lever på fremleie uten kontrakt, eller er i fengsel uten noe fast bosted å vende tilbake til – til ytterpunktet: uteliggere og andre som er henvist til å improvisere, fra natt til natt.

Av Asle Finnseth